

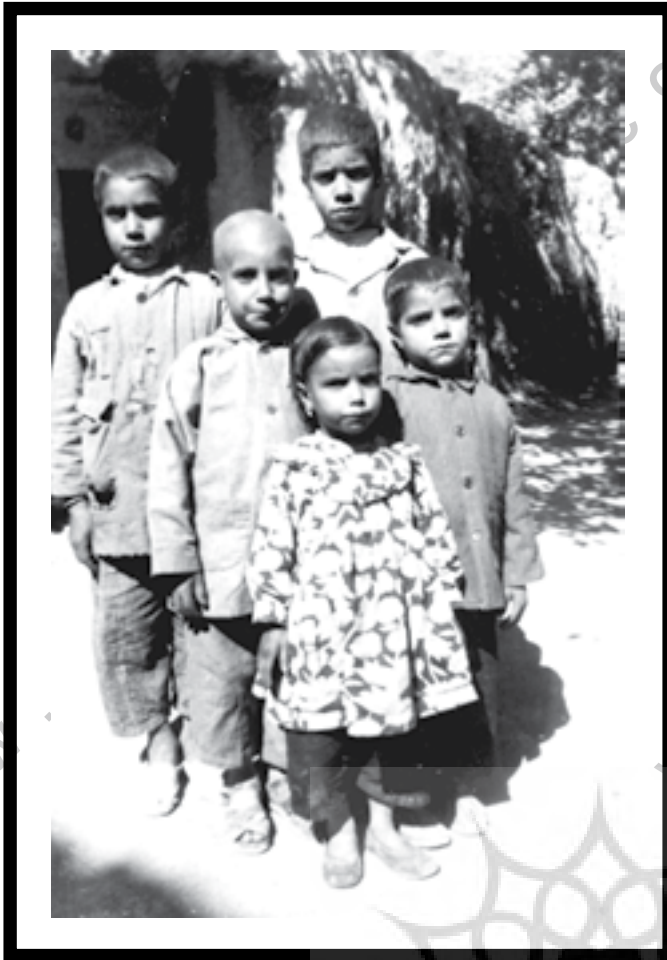
پیشگامان سناریو مطالعات
میراث جامع علوم و فنون

مرحوم میرزا سیدعلی مدرسی طراح فرش

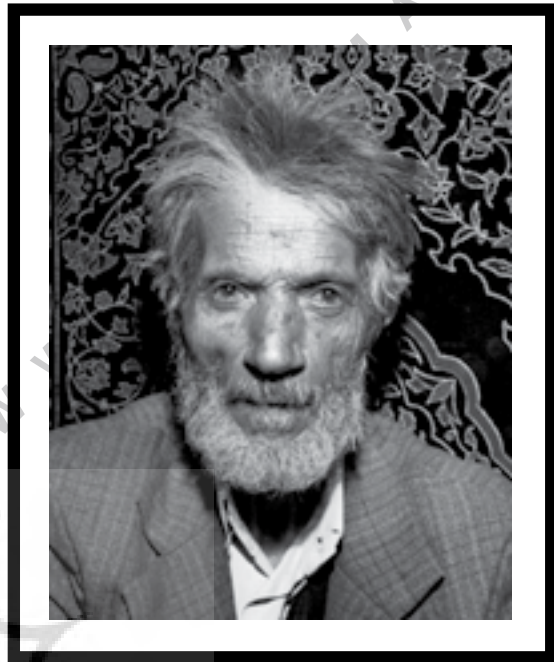
سیداحمد مدرسی

مرحوم مدرسی متخلص به عهدی در تاریخ ۱۲۹۳ در شهر یزد و در خانواده‌ای روحانی و متدین با به عرصه وجود نهاد. دوران نوجوانی را به علت همزمان بودن با سال‌های قحطی و هرج و مرج در ایران به سختی گذرانید و هر روز از محلی به محل دیگر به همراه خانواده کوچ می‌کرد. (چون پدرش مرحوم سیدحسین مدرسی مشهور به مدیر و امام، کلاس درس داشت و هرگاه شاگردانشان کم می‌شد جهت جمع‌آوری شاگرد به محل دیگری می‌رفتند). به هر حال این نوجوان باهوش و زرنگ که استعداد والائی برای دریافت علوم مختلف داشت به مدرسه‌ای که زیر نظر دائی و عمویش اداره می‌شد، می‌رود اما از آنجا که دست تقدیر به نوعی با او همراه نبود، بر اثر اشتباه عمویش که وی را بی دلیل و برای زهر چشم گرفتن از دیگر شاگردانش سخت تنبیه کرد که باعث شد پس از شش ماه ترک تحصیل کند و به شهر برود. در ابتدا به چندین کارگاه برای شاگردی و یادگیری مراجعه کرد که عاقبت شوق به قالیبافی و طراحی نقشه قالی او را به کارگاه بزرگ قالی در جوار خانه‌شان برد. پس از دو سال با استعداد شگفت‌آور خود، به استادی در نقشه‌گویی و بافتن قالی رسید. به طوری که چند دستگاه قالی را سرپرستی می‌کرد و در سن نه سالگی دست به طراحی نقشه‌های ساده و رنگ‌آمیزی برای بافت قالی زد و در کنار این کار سعی بر یادگیری کتب مختلف نیز نمود. سپس با تشویق بعضی از بزرگان فامیل به راور کرمان مسافرت کرد و نزد استاد احمد نقاش که اغلب نقشه قالی را برای یزدی‌ها آماده می‌کرد، رفته و کار طراحی و رنگ‌آمیزی را به طور کامل فرا گرفت و به یزد بازگشت. او اولین طرح ویژه با رنگ‌آمیزی مخصوص برای یزد به نام طرح «ماهی درهم» را به قالیبافان یزد می‌دهد سپس با الهام گرفتن از طرح‌های کرمان، کاشان، اصفهان و دیگر طرح‌های قدیمی نقشه‌های بسیار زیبا و ارزشمندی چون طرح محرابی، سردار جنگی، قندیلی، جار، درختی ماری را برای کار یزد تقدیم بازار قالیباف‌ها کرد. در سن سیزده سالگی کار سرودن شعر را با تخلص عهدی آغاز کرد که نمونه‌های آن اشعار در کتابی به نام «انتظار» به چاپ رسیده است. در سال ۱۳۱۷ جهت سفر زیارتی به قم رفت و در بازگشت با چند طراح و نقاش و قالیباف کاشانی ملاقات و از کار آن‌ها بازدید کرد که به سفارش یکی از طراحان که از شهرت او در یزد اطلاع داشت در مسیر راه در نائین هم به قالیباف‌ها که تازه اقدام به تشکیل کارگاه قالی کرده بود، رفت و در آن محل با آقایان حاج محمد حبیبیان و صادق زاده، محمد آقارنجبر و مستقیمی، ملاقات کرد و وقتی کار ریزبافت قالی نائین را دید به آنان پیشنهاد داد که در کار طرح و رنگ قالی خود که تابع قالی‌های فرش کاشان بود، تجدید نظر کنند و قبول کرد که یک طرح برگردان با رنگ‌آمیزی ویژه برای آقای حبیبیان بکشد و از یزد بفرستد مشروط بر اینکه اگر قالی از نرخ موجود بازار ارزان‌تر بود، ضرر و زیان آن را جبران و قالی را خودش خریداری کند. او ابتدا طرح «ماهی درهم» را تبدیل به طرح «گل ماهی» کرد و با رنگ‌آمیزی مخصوص برای نائین فرستاد. آقای حبیبیان با شک و تردید این نقشه را بافت و همین بافت برای اولین بار چند برابر نرخ قالی‌های قبلی به فروش رسید و باعث شد که چندین سفارش از جانب قالیباف‌های دیگر به او داده شود.

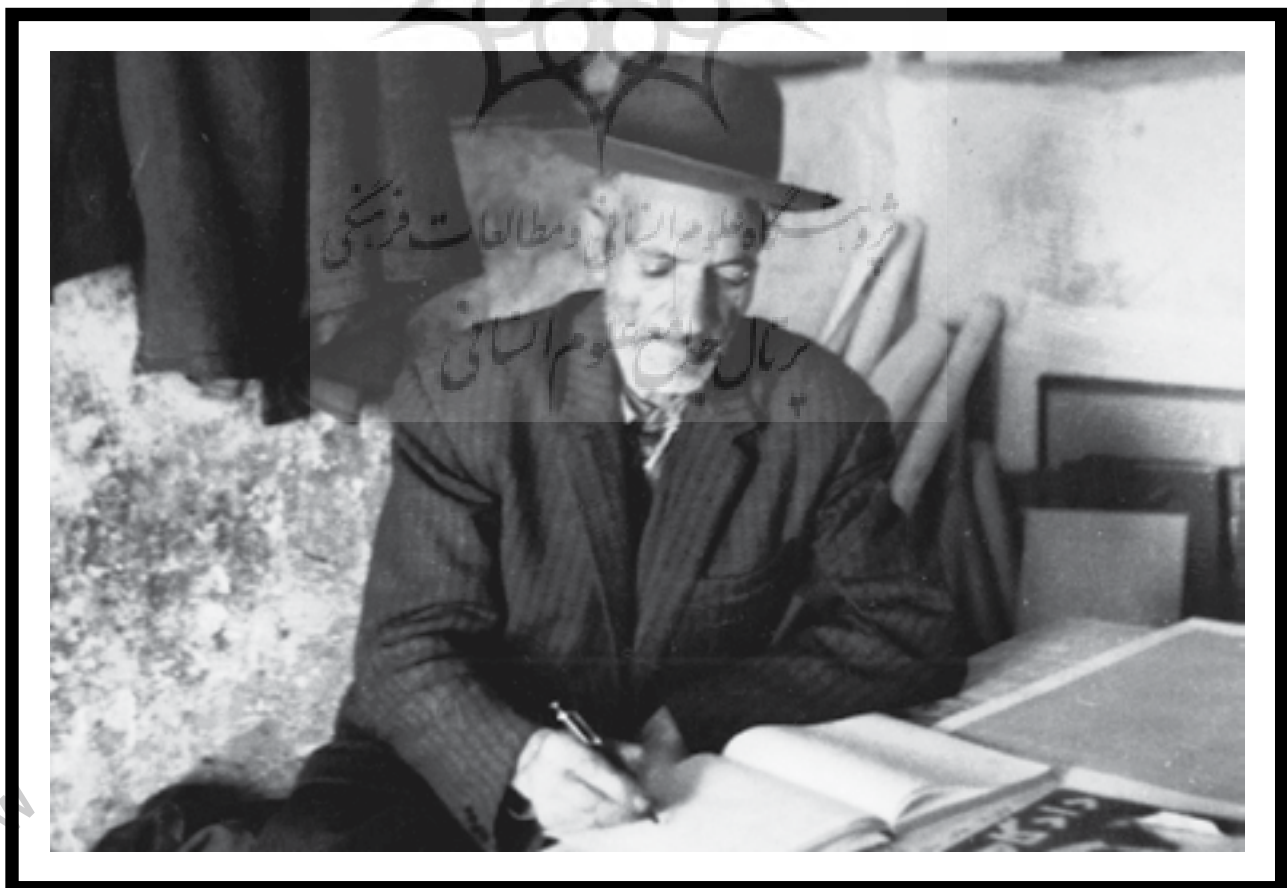
در سال ۱۳۲۰ به علت اوضاع جنگ و جابه‌جا شدن امور سلطنت بازار کار با رکود روبه‌رو شد و دوباره دست تنگی و گرفتاری زیاد شد تا در سال ۱۳۲۲ توسط «شرکت فروردین» که زیر نظر آقایان اکبری‌ها در امور معادن فعالیت داشتند، استخدام و به‌عنوان حسابدار و سرپرست معادن به نائین اعزام شدند در این زمان با فرصتی که به دست آمد کار طراحی و نقاشی نقشه‌های نائینی را دنبال کرد تا آن را به ارزش واقعی خود برساند. وی همچنین در سال ۱۳۲۴ اولین عکاسی را در نائین دایر کرد، افرادی کارهای او را به نام خودشان ثبت کرده‌اند، درحالی‌که نمونه‌های اصلی این آثار روی پارچه موجود است. در این مجموعه شاهد عکس‌هایی منتخب از آلبوم خانوادگی او که با همکاری صمیمانه و توضیحات تفصیلی فرزند ایشان سید احمد مدرسی در اختیار فصلنامه چیدمان قرار گرفته است، هستیم.

تصویر فرزندان مرحوم مدرسی که در سال ۱۳۲۹ گرفته شده است. ردیف اول: بی بی طاهره مدرسی
ردیف دوم از راست به چپ: سیدصدرالدین مدرسی، سیدفخرالدین مدرسی، ردیف سوم
از راست به چپ: سید محمود مدرسی، سید احمد مدرسی

مرحوم میرزا سیدعلی مدرسی، سال ۱۳۵۵

مرحوم میرزا سیدعلی مدرسی در حال تحریر شعر؛ سال ۱۳۴۳

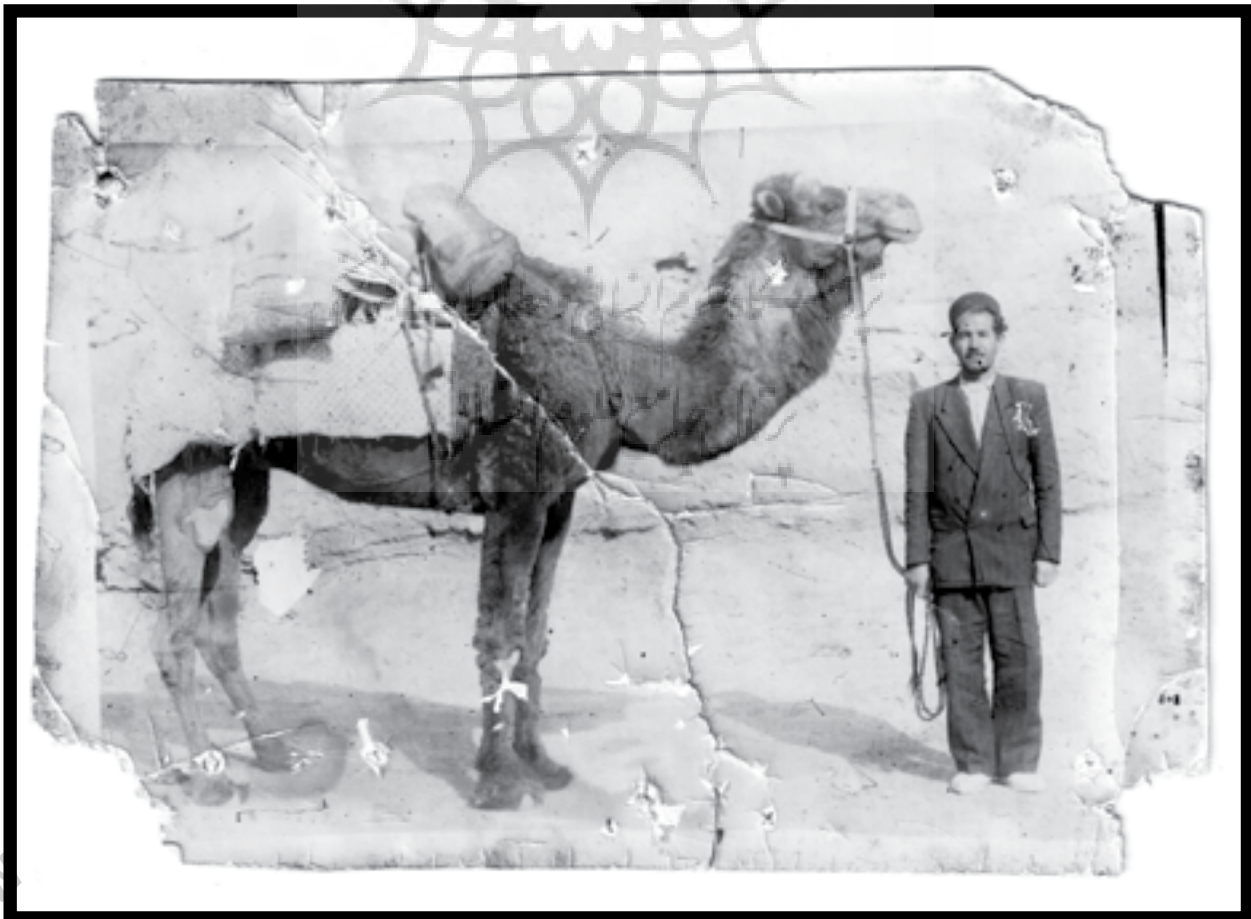
عکس خانوادگی مرحوم میرزا سیدعلی مدرسی
 از راست به چپ: سیداحمد مدرسی (فرزند دوم)، عصمت اخوان (همسر)، سیدصدرالدین مدرسی (فرزند چهارم)، سیدقوام الدین مدرسی (فرزند آخر؛ کودک ایستاده)، سیدحسین مدرسی (فرزند سیدمحمد
 مدرسی (کودک)، میرزا سیدعلی مدرسی، سیدشمس الدین مدرسی (فرزند ششم)، بی بی طاهره مدرسی (فرزند پنجم)، سیدفخرالدین مدرسی (فرزند سوم)، سیدمحمد مدرسی (فرزند اول).

از اولین عکس های دسته جمعی مرحوم میرزا سیدعلی مدرسی.
 ردیف اول، نفر دوم از سمت راست.

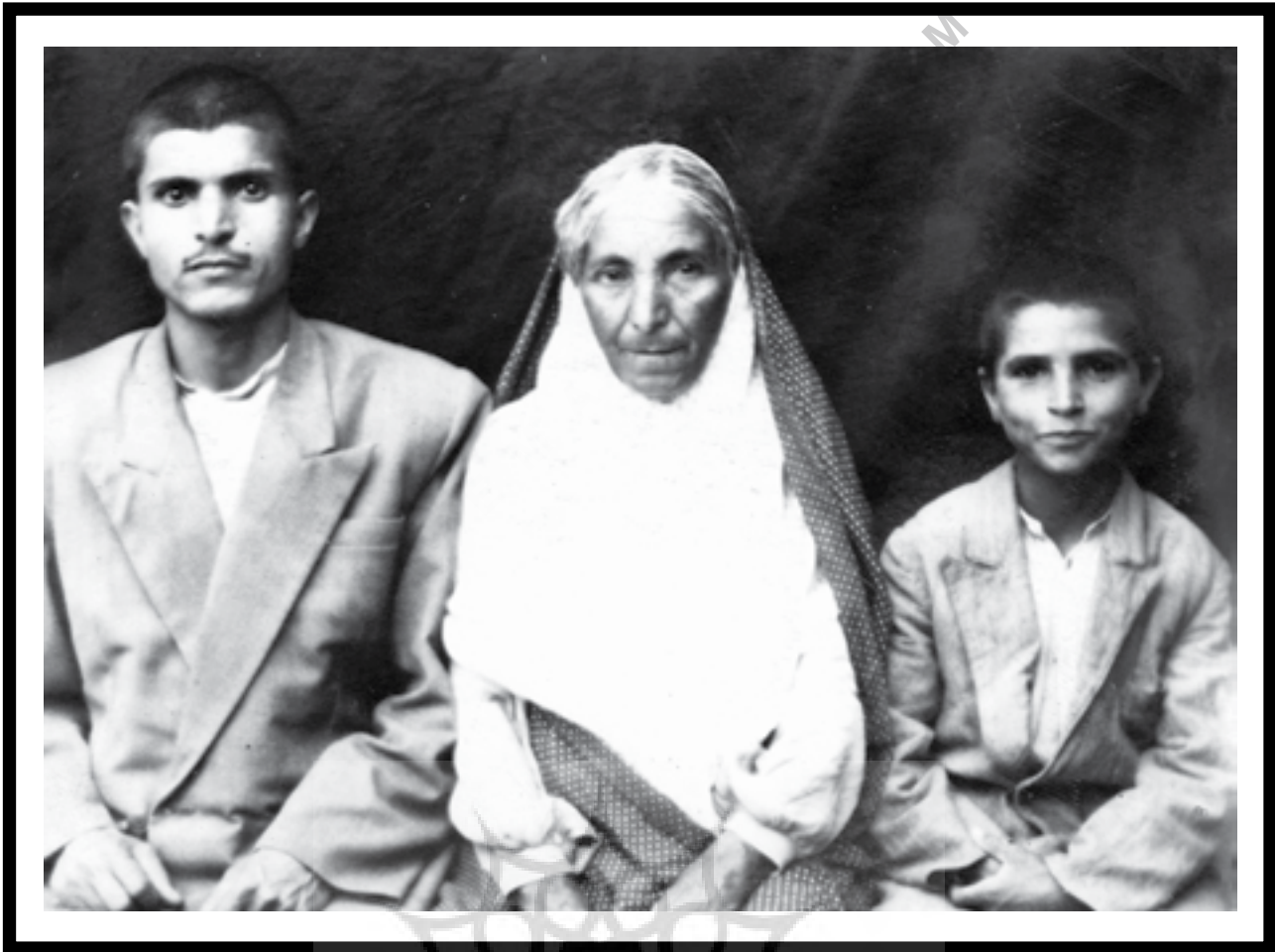

بستگان مرحوم میرزا سیدعلی مدرسی در محله اکبرآباد (خاله زاده ها و برادرزاده ها)

آقای انواری پیک پست نائین به خور بیابانک

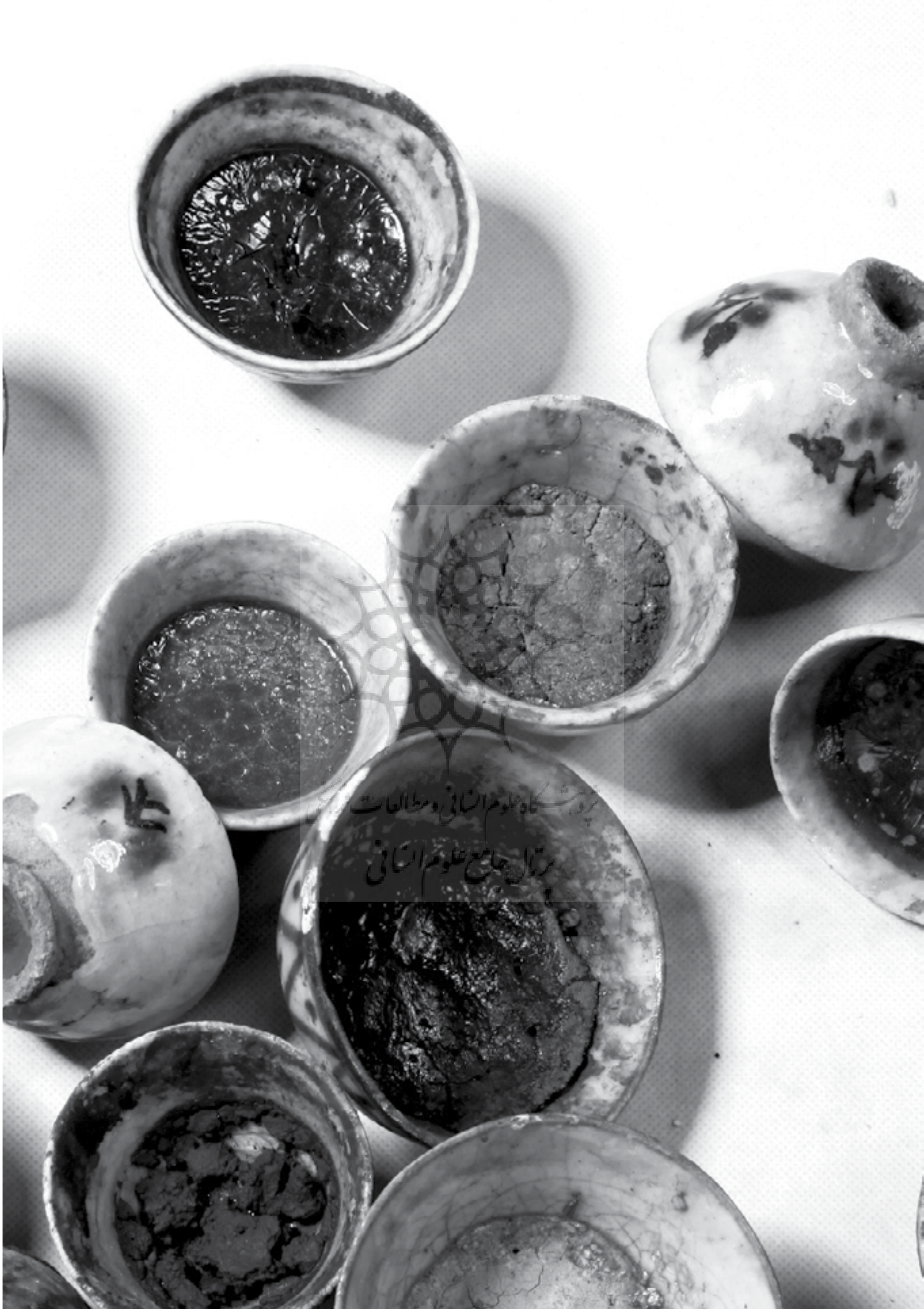
از راست به چپ: علی مدیری (در حال حاضر در طب گیاهی تبحر دارد)، بی بی زهرا مدیری (عمه مرحوم مدرسی)، نسیم محمود مصدق مدرسی (بازنشسته اداره آموزش و پرورش و اداره اوقاف یزد هستند؛ خواهرزاده بی بی زهرا مدیری)؛ سال ۱۳۲۸

از راست به چپ: نسیم فخرالدین مدرسی، بی بی طاهره مدرسی، نسیم نورالدین مدرسی، نسیم صدرالدین مدرسی.

مرحوم محمدرضا اخوان قالی راننده اداره بهداشت یزد؛ سال ۱۳۳۴

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات
مطالعات جامع علوم انسانی